

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 17/2017-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. novembra 2017 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Sergeja Kohuta, Milana Ľalíka, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej a Rudolfa Tkáčika

vo veci návrhu senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zastúpeného predsedom senátu JUDr. Štefanom Harabinom na začatie konania o súlade ustanovenia § 5 ods. 1 písm. d) a e), ods. 4, 5, 6 a § 18 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 141 ods. 1, 2, čl. 144 ods. 1, 2, čl. 145 ods. 2, 4, čl. 147 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 47, čl. 49 ods. 2 a čl. 51 Charty základných práv Európskej únie (2012/C 326/02) z 26. októbra 2012 hlavy VI a hlavy VII, podporne aj s čl. 10, čl. 13 a čl. 18 Siedmeho kongresu OSN o prevencii zločinu a zaobchádzania s páchatel'mi, Miláno, 26. augusta – 6. septembra 1985, Dokument OSN A/COF.121/22/Rev. 1.59 (1985) vedeného na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 14387/2016

o oznámení sudkyne Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmily Gajdošíkovej o jej predpojatosti v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 14387/2016 takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmila Gajdošíková nie je vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 14387/2016.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Podľa § 27 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sudkyňa Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Ľudmila Gajdošíková 3. augusta 2017 predložila predsedníčke ústavného súdu oznámenie o skutočnostiach, ktoré môžu zakladať dôvody na jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. Rvp 14387/2016 (ďalej len „oznámenie“).

2. Sudkyňa ústavného súdu Ľudmila Gajdošíková uviedla:

„Skutočnosti, ktoré zakladajú dôvody na moje vylúčenie z prejednávania vecí vedenej pod sp. zn. Rvp 14387/2016, sa týkajú môjho pomeru k JUDr. Štefanovi Harabinovi, ktorý by mal senát najvyššieho súdu (účastníka konania) v označenom konaní zastupovať. V tejto súvislosti považujem za potrebné oznámiť, že JUDr. Štefan Harabin v predchádzajúcom období vzniesol proti mne ako sudkyňi ústavného súdu viacero námietok predpojatosti, v ktorých boli mnohokrát obsiahnuté nevhodné invektívy voči mojej osobe. Navyše JUDr. Štefan Harabin ešte ako predseda najvyššieho súdu podal na mňa trestné oznámenie, ktoré bolo po jeho opakovanom prešetrení odmietnuté ako nedôvodné orgánmi činnými v trestnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného zastávam názor, že oznámené skutočnosti bez ohľadu na môj subjektívny pomer k JUDr. Štefanovi Harabinovi ako zástupcovi účastníka konania samej osobe objektívne zakladajú dostatočné dôvody na moje vylúčenie z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. Rvp 14387/2016. Z uvedených dôvodov žiadam,

aby plénum ústavného súdu o tejto mojej námietke rozhodlo podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

II.

3. Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde je sudca vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

4. Podľa § 27 ods. 2 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 oznámi sudca bez meškania predsedovi ústavného súdu.

5. Podľa § 28 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v pléne ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre jeho predpojatosť rozhodne plénum ústavného súdu; odmietnutý sudca nehlasuje.

6. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

7. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie nestranným súdom je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia pre zaujatosť. Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania, alebo na základe návrhu samotného sudcu. Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva

na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovávanía a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (napr. I. ÚS 73/97).

8. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prerokujúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky na vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu o opaku [Piersack v. Belgicko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 1. 10. 1982].

9. Judikatúra ESLP vyžaduje, aby sa obava z nedostatku nestrannosti zakladala na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Tzv. subjektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, rôzne funkcie, ktoré postupne vo veci vykonával, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, ich právnym zástupcom, svedkom a pod. Z toho hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosti o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (napr. III. ÚS 158/08).

10. Sudkyňa Ľudmila Gajdošíková uviedla vo svojom oznámení, že JUDr. Štefan Harabin vzniesol proti nej viaceré námietky zaujatosti v iných konaniach vedených pred ústavným súdom, v ktorých boli obsiahnuté nevhodné invectívy a zároveň na ňu ako sudkyňu ústavného súdu podal aj trestné oznámenie, ktoré bolo po jeho opakovanom

prešetrení odmietnuté. Vo vzťahu k subjektívnej stránke sa sudkyňa Ľudmila Gajdošíková v oznámení nevyjadrila, no zo správania sa sudkyne a z jej vyjadrení na adresu JUDr. Štefana Harabina nie je možné vyvodiť, že by vo vzájomnom vzťahu existoval konflikt, ktorý by bol dôvodom na vylúčenie sudkyne z rozhodovania o veci.

11. Ústavný súd uvádza, že špecifický pomer sudcu k účastníkovi môže vzniknúť aj v dôsledku toho, že účastník proti sudcovi podá trestné oznámenie alebo iný návrh na začatie súdneho konania. Takéto konania účastníka voči sudcovi však samy osebe ešte automaticky nezakladajú dôvod na vylúčenie sudcu z výkonu sudcovskej funkcie. Až v prípade, ak sa účastníkovi podarí vyvolať skutočný právny spor (napr. súdne konanie), v ktorom sa záujmy sudcu dostanú do rozporu so záujmami účastníka, prípadne ak vystupovanie účastníka vyústí do emotívne ovplyvneného postoja sudcu, ktorý inak vo všeobecnosti predstavuje nepatričné vybočenie z požiadavky na profesionálny prístup sudcu k účastníkom konania, môžu reálne vyvstať pochybnosti o nestrannosti a objektivite sudcu vzhľadom na jeho (do novej špecifickej polohy postavený) vzťah k účastníkovi konania.

12. O takýto prípad v tejto veci nejde, keďže trestné oznámenie proti sudkyňi Ľudmile Gajdošíkovej bolo vyšetrovateľom odmietnuté a zároveň v predmetnej veci nemožno ani z obsahu oznámenia sudkyne vyvodiť, že by voči navrhovateľovi zaujímala subjektívne nepriateľský postoj. Skutočnosť, že účastník podal na sudkyňu trestné oznámenie, nevyvolala u nej reakciu prejavujúcu sa v emotívnom prístupe k nemu. Z tohto dôvodu preto nie je možné vyvodzovať pochybnosti o schopnosti sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej rozhodovať v predmetnej veci objektívne a nestranne. Z obsahu jej oznámenia je zrejmé, že ani z iných dôvodov nemá vzťah k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, ktorý by vyvolával pochybnosti o jej nepredpojatosti, a nemá ani osobný záujem na výsledku konania. Vzhľadom na uvedené podľa názoru ústavného súdu nie sú dané dôvody na vylúčenie sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 14387/2016.

13. Z hľadiska objektívneho je nutné vziať do úvahy aj skutočnosť, že v prípade veci vedenej pod sp. zn. Rvp 14387/2016 ide o návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v ktorom JUDr. Štefan Harabin vystupuje nie v mene vlastnom hájac svoje osobné záujmy alebo ochranu svojich základných práv a slobôd, ale ako predseda senátu najvyššieho súdu zastupuje účastníka konania, ktorým je v tomto konaní najvyšší súd. V danom prípade je tak predmetom rozhodovania ústavného súdu otázka súladu či nesúladu namietanej právnej úpravy s ústavou, ústavnými zákonmi a medzinárodnými zmluvami, kde je miera záujmu účastníkov konania na jeho výsledku v porovnaní s individuálnou sťažnosťou oslabená. Vzhľadom na okolnosti danej veci preto podľa ústavného súdu neexistujú oprávnené pochybnosti, ktoré by v očiach strán či verejnosti boli spôsobilé vyvolať obavy o nestrannosti rozhodovania sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej v predmetnej veci.

14. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že skutočnosti uvádzané sudkyňou Ľudmilou Gajdošíkovou v jej oznámení v kontexte rozhodovania veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 14387/2016 ani z objektívneho hľadiska nevzbudzujú oprávnené pochybnosti o jej nestrannosti, a preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017